

دانشگاه اصفهان

دانشکده علوم اداری و اقتصاد

گروه مدیریت

پایان نامه دکتری رشته مدیریت بازرگانی گرایش رفتار سازمانی و منابع
انسانی

طراحی الگوی عوامل سازمانی و مدیریتی موثر بر فساد اداری - مالی

با آسیب شناسی در سازمان های دولتی

(مطالعه موردی: سازمان های دولتی شهرهای اصفهان و زنجان)

استاد راهنما:

دکتر علی عطا فر

استاد مشاور:

دکتر علی شائمی برزکی

پژوهشگر:

حسین عظیمی

بهار ۱۳۹۰

کلیه حقوق مادی مترتب بر نتایج مطالعات، ابتکارات و نوآوری‌های ناشی از تحقیق موضوع این پایان‌نامه متعلق به دانشگاه اصفهان است.

دانشگاه اصفهان

دانشکده علوم اداری و اقتصاد

گروه مدیریت

پایان نامه دکتری رشته مدیریت بازرگانی گرایش رفتار سازمانی و منابع

انسانی آقای حسین عظیمی

تحت عنوان

طراحی الگوی عوامل سازمانی و مدیریتی موثر بر فساد اداری - مالی

با آسیب‌شناسی در سازمان‌های دولتی

(مطالعه موردی: سازمان‌های دولتی شهرهای اصفهان و زنجان)

در تاریخ ۱۳۹۰/۳/۲۸ توسط هیأت داوران زیر بررسی و با درجه ممتاز ۱۹/۶ از ۲۰ به تصویب نهایی رسید.

۱- استاد راهنمای پایان‌نامه دکتر علی عطا فر با مرتبه علمی استادیار امضا

۲- استاد مشاور پایان‌نامه دکتر علی شائمی برزکی با مرتبه علمی استادیار امضا

۳- استاد داور داخل گروه دکتر محمد اسماعیل انصاری با مرتبه علمی استادیار (گروه مدیریت) امضا

۳- استاد داور داخل گروه دکتر مصطفی عمادزاده با مرتبه علمی استاد تمام (گروه اقتصاد) امضا

۴- استاد داور خارج از گروه دکتر غلامرضا طالقانی با مرتبه علمی دانشیار (دانشگاه تهران) امضا

۴- استاد داور خارج از گروه دکتر محسن نیازی با مرتبه علمی دانشیار (دانشگاه کاشان) امضا

امضای مدیر گروه

تشکر و قدردانی

با تشکر از:

داهنمایی‌های ارزنده و دقیق استاد ارجمند جناب آقای دکتر علی عطا فر
مشاوره‌های موشکافانه استاد ارجمند جناب آقای دکتر علی شامی برزگی

- داوری ارزشمند و مشفقانه اساتید ارجمند جناب آقای دکتر انصاری، جناب آقای دکتر عمادزاده،

جناب آقای دکتر طالقانی و جناب آقای دکتر نیازی

- محبت‌های بی‌دریغ کادر اداری گروه مدیریت دانشکده مدیریت بویژه سرکار خانم مرتضوی و

سرکار خانم نازی

- همکاری‌ها و محبت‌های مدیر کل محترم دفتر سلامت اداری ریاست جمهوری، جناب آقای دکتر نجابت

و معاون ایشان جناب آقای متحدیان

- همکاری‌ها و محبت‌های مدیر کل محترم دفتر منابع انسانی و تحول اداری استانداری اصفهان، جناب

آقای اکبر شریفیان‌پور و کلیه کادر اداری ایشان بویژه سرکار خانم پورمندی و جناب آقای دکتر علوی

- همکاری‌ها و محبت‌های مدیر کل محترم دفتر منابع انسانی و تحول اداری استانداری زنجان، جناب

آقای بهرام جلیل‌خانی و کلیه کادر اداری ایشان بویژه سرکار خانم همایونی و جناب آقای قنبر علی

- همکاری کلیه مدیران کل ادارات و روسای سازمان‌ها و معاونان و کارشناسان آن‌ها در مراکز استان

اصفهان و زنجان که شمار آن‌ها به ۱۰۱۰ نفر رسید و با حوصله و دقت نسبت به تکمیل آن‌ها اقدام

نمودند.

تشکر ویژه

نثار پدر و مادر خود و خانواده همسر و سایر اعضای خانواده که صبورانه

چشم‌انتظارم بودند و همواره دعای پرمهرشان بدرقه راهم بود.

تقدیم به:

همسر عزیزم، سرکار خانم زینب سرابی

که به لحاظ علمی و نیز صرف وقت و حوصله بسیار، به عنوان یک یار وفادار، مرا همچنان به آینده پژوهش در کشور، امیدوار نگهداشته است.

و

تقدیم به:

فرزند نودسیدام:

محمد امین

که امیدوارم دانشمندی فرهیخته شود

چکیده

فساد یکی از پدیده‌های جهانی است که از دیرباز با پیدایش شکل‌های اولیه حکومت وجود داشته است. در زیرمجموعه فساد در معنی عام، فساد در نظام اداری نیز، گریبانگیر همه کشورها بوده و اقدامات بسیاری در پیشگیری یا مقابله با آن به انجام رسیده است. فساد اداری - مالی بر اساس تعریف سازمان شفافیت بین‌المللی آن دسته از فعالیت‌های کارکنان و مسئولان دولت را شامل می‌شود که اولاً به منافع عمومی لطمه بزند و ثانیاً هدف از انجام آن، رساندن فایده به عامل (کارمند اقدام کننده) یا به شخص دیگر باشد. عوامل متعددی در شکل‌گیری فساد اداری - مالی تاثیر دارند. تحقیقات متعددی نیز توسط محققین در خصوص تبیین عوامل موثر بر فساد و ارائه نظریات مختلف صورت گرفته است. ولی بسیاری از آن‌ها از ابعاد جامعه‌شناختی، روانشناختی، حقوقی، سیاسی و اقتصاد جامعه به تبیین موضوع پرداخته و بررسی‌های انجام شده در خصوص عوامل درون‌سازمانی موثر بر فساد اداری - مالی در مقایسه با آن‌ها محدود است. به همین جهت به لحاظ توسعه‌ای بودن پژوهش، جهت بسط و توسعه مطالعات مربوط به عوامل درون‌سازمانی موثر بر فساد اداری - مالی و تولید روش‌های جدید یا بهبود آن‌ها، محقق برآن شد تا بسیاری از این مطالعات را گردآوری نموده و با دسته‌بندی آن‌ها و استفاده از فنون آماری، نسبت به تبیین یک الگوی فراگیر در درون سازمان اقدام کند. در این راستا پژوهش حاضر با هدف طراحی الگوی عوامل سازمانی و مدیریتی موثر بر فساد اداری - مالی با آسیب‌شناسی در سازمان‌های دولتی مستقر در مراکز استان‌های اصفهان و زنجان به اجرا در آمده است. روش تحقیق، همبستگی از نوع پیمایشی بوده و اعتبار پرسشنامه محقق‌ساخته با آلفای کرونباخ $0/9794$ و روایی پرسشنامه از طریق روایی محتوا و آزمون تحلیل عاملی مورد تایید قرار گرفته است. روش نمونه‌گیری در این پژوهش، از نوع نمونه‌برداری هدفمند بوده و پرسشنامه‌ها در بین ۹۳۴ نفر از نمونه‌های آماری مشتمل بر مدیران و کارشناسان ذیربط فساد اداری - مالی در سازمان‌های دولتی موجود در مراکز استان‌های اصفهان و زنجان توزیع گردیده است. نتایج نظرخواهی از مدیران و کارشناسان نشان داد که عوامل مدیریتی و سازمانی از جایگاه بالایی در مقایسه با سایر عوامل کلان موثر بر فساد در سطح جامعه برخوردارند. سپس با توجه به هدف اصلی پژوهش با استفاده از نرم‌افزار AMOS، میزان تاثیر عوامل مدیریتی و سازمانی بر فساد اداری - مالی در سازمان‌های دولتی و روابط علی بین متغیرها بررسی گردید. نتایج نشان داد که در سازمان‌های دولتی در بین عوامل سازمانی، نظام پرداخت، بستر کنترل و نظارت، ارتباطات، جرایم و قوانین فساد، گروه‌های غیررسمی، شفافیت، اطلاع‌رسانی و پاسخگویی، قوانین و مقررات اداری و عوامل روانی به عنوان ۹ عامل تعیین‌کننده از بین ۱۴ عامل سازمانی موثر بر فساد اداری - مالی و در بین عوامل مدیریتی، ضعف مدیران در رهبری و هدایت، ضعف مدیران در نظارت و کنترل و ضعف مدیران در بسیج منابع و امکانات به عنوان ۳ عامل تعیین‌کننده از بین ۵ عامل مدیریتی موثر بر فساد اداری - مالی قرار دارند. ضمن این که برای ارائه راهکارهای موثر جهت پیشگیری یا مبارزه با فساد اداری - مالی، نحوه ارتباط عوامل موثر و بازدارنده از فساد اداری - مالی در سازمان‌های دولتی شهرهای اصفهان و زنجان با استفاده از شاخص‌های چهارگانه بررسی گردید و از بین ۵۶ گزینه مورد بررسی، ۲۶ گزینه تاثیرگذار و تعیین‌کننده شناسایی شد. به گونه‌ای که هم به لحاظ موثر بودن در بروز فساد و هم به لحاظ بازدارنده بودن از بروز فساد، از میانگین‌های جمع کل عوامل بالاتر بوده و از اهمیت بسزایی در بروز یا پیشگیری از بروز فساد برخوردار بودند. در نهایت دو الگوی عوامل موثر بر فساد اداری - مالی و الگوی عوامل بازدارنده از فساد اداری - مالی طراحی گردید.

واژگان کلیدی: فساد اداری - مالی، سازمان‌های دولتی، عوامل مدیریتی و سازمانی

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول: کلیات پژوهش

۱	مقدمه
۳	۱،۱. بیان مساله
۷	۲،۱. اهمیت و ضرورت پژوهش
۱۴	۳،۱. اهداف پژوهش
۱۵	۴،۱. سؤال‌های پژوهش
۱۶	۵،۱. فرضیه‌های پژوهش
۱۷	۶،۱. قلمرو پژوهش
۱۷	۷،۱. روش تحقیق
۱۹	۸،۱. کاربران نتایج پژوهش
۲۰	۹،۱. تعریف مفهومی و عملیاتی واژه‌ها
۲۰	۱،۹،۱. فساد اداری - مالی
۲۱	۲،۹،۱. سازمان‌های دولتی
۲۲	۳،۹،۱. آسیب‌شناسی
۲۳	۴،۹،۱. عوامل مدیریتی و سازمانی

فصل دوم: ادبیات و مبانی نظری پژوهش

۲۵	مقدمه
۲۶	۱،۲. بخش اول: بررسی تعاریف و مصادیق فساد اداری - مالی
۲۶	۱،۱،۲. تعریف فساد اداری - مالی
۳۰	۲،۱،۲. تخلفات اداری
۳۰	۳،۱،۲. مصادیق فساد اداری - مالی
۳۰	۱،۳،۱،۲. مصادیق تخلف اداری
۳۱	۲،۳،۱،۲. مصادیق فساد اداری

۳،۳،۱،۲. مصادیق فساد مالی.....	۳۲
۲،۲. بخش دوم: دیدگاه‌های نظری و رویکردهای تئوریک در مورد فساد.....	۳۷
۱،۲،۲. دیدگاه اخلاق‌گرایان.....	۳۸
۲،۲،۲. دیدگاه کارکردگرایان.....	۴۰
۳،۲،۲. نظریه انتخاب عقلانی.....	۴۲
۴،۲،۲. نظریه فرصت ارتکاب فساد.....	۴۴
۵،۲،۲. نظریه بازدارندگی.....	۴۴
۶،۲،۲. نظریه محرومیت نسبی.....	۴۵
۷،۲،۲. تئوری نرمال و نهادی‌سازی فساد.....	۴۶
۸،۲،۲. تئوری دوگانگی ساختار.....	۴۸
۹،۲،۲. نظریه رانت‌جویی.....	۵۰
۱۰،۲،۲. نظریه حامی - پیرو.....	۵۱
۱۱،۲،۲. مدل جنبه‌های شناختی و ارادی شخص فاسد در اقدام به عمل فاسدانه.....	۵۲
۳،۲. بخش سوم: پیشینه مطالعات و پژوهش‌های انجام شده.....	۵۵
۱،۳،۲. تعدادی از مطالعات انجام شده در خصوص عوامل موثر بر فساد اداری - مالی.....	۵۵
۱،۱،۳،۲. برخی پژوهش‌های انجام شده در خصوص فساد اداری - مالی در سایر کشورها.....	۵۵
۲،۱،۳،۲. برخی پژوهش‌های انجام شده در خصوص فساد اداری - مالی در ایران.....	۵۹
۲،۳،۲. تعدادی از تقسیم‌بندی‌های انجام شده در خصوص عوامل موثر بر فساد اداری - مالی مبتنی بر پیشینه مطالعات انجام شده.....	۶۶
۱،۲،۳،۲. تقسیم‌بندی عوامل موثر بر فساد اداری - مالی به عوامل ۴ گانه کلان.....	۶۶
۲،۲،۳،۲. تقسیم‌بندی عوامل موثر بر فساد اداری - مالی به تنگناهای درون سازمانی و برون سازمانی.....	۶۷
۳،۲،۳،۲. تقسیم‌بندی عوامل موثر بر فساد اداری - مالی به عوامل مستقیم و غیرمستقیم.....	۶۸
۴،۲،۳،۲. تقسیم‌بندی عوامل موثر بر فساد اداری - مالی به ریشه‌ها و عوامل تسهیل کننده.....	۶۹

۵،۲،۳،۲. تقسیم‌بندی عوامل موثر بر فساد اداری - مالی بر حسب گروه‌های پنج‌گانه پرداخت‌ها، نظارت، مجازات، قوانین و سایر عوامل.....	۷۰
۶،۲،۳،۲. تقسیم‌بندی عوامل موثر بر فساد اداری - مالی به عوامل ۵ گانه نخبگان، ساختار اداری، قوانین، کارمندان و ارباب‌رجوع.....	۷۱
۷،۲،۳،۲. تقسیم‌بندی عوامل موثر بر فساد اداری - مالی بر حسب عوامل مدیریتی و سازمانی.....	۷۳
۱،۷،۲،۳،۲. عوامل وظایف مدیریتی.....	۷۳
۲،۷،۲،۳،۲. عوامل سازمانی.....	۷۸
۳،۳،۲. تعدادی از تقسیم‌بندی‌های انجام شده در خصوص مدل‌های پیشگیری یا مبارزه با فساد اداری - مالی مبتنی بر پیشینه مطالعات انجام شده.....	۹۱
۲،۳،۳،۲. مدل مبتنی بر رابطه دو سویه شاخص‌ها و راهبردهای بهبود حکمرانی و عوامل فسادزا.....	۹۵
۳،۳،۳،۲. مدل مبتنی بر مبارزه با فساد اداری - مالی در سطح سازمان‌های ملی و بین‌المللی.....	۹۶
۴،۳،۳،۲. الگوی راهبردی مبارزه با فساد.....	۹۷
۶،۳،۳،۲. راهبردهای بانک جهانی در مبارزه با فساد اداری - مالی.....	۹۹
۷،۳،۳،۲. الگوی مبارزه با کج‌روی‌های اداری.....	۱۰۱
۸،۳،۳،۲. مدل نظری بهبود عملکرد دستگاه اداری.....	۱۰۳
۹،۳،۳،۲. مبارزه با فساد از دیدگاه اسلام.....	۱۰۵
۴. ۲. بخش چهارم: جمع‌بندی فصل دوم جهت ارائه الگوی مفهومی پژوهش.....	۱۰۷
۱،۴،۲. مدل مبتنی بر رفتار اخلاقی.....	۱۰۷
۳،۴،۲. الگوی تحلیل مسیر اداراکات مدیران در مورد عوامل موثر بر فساد اداری - مالی.....	۱۰۹
۴،۴،۲. الگوی نظام‌های پیچیده در تشریح علل فساد اداری - مالی.....	۱۱۰
۵،۴،۲. الگوی مفهومی و محقق‌ساخته در این پژوهش.....	۱۱۱

فصل سوم: روش (متدولوژی) پژوهش

مقدمه	۱۱۵
۱،۳. روش تحقیق	۱۱۵
۲،۳. فرآیند اجرای پژوهش (نقشه عملی)	۱۱۶
۳،۳. جامعه آماری پژوهش	۱۱۸
۴،۳. نمونه آماری پژوهش، حجم نمونه و روش محاسبه	۱۱۸
۱،۴،۳. تعداد نمونه آماری و روش محاسبه	۱۱۸
۲،۴،۳. فرایند نمونه‌گیری	۱۱۹
۵،۳. شیوه گردآوری داده‌ها و روایی و پایایی ابزار گردآوری	۱۲۲
۱،۵،۳. شیوه گردآوری داده‌ها	۱۲۲
۲،۵،۳. روایی و پایایی ابزار	۱۲۹
۱،۲،۵،۳. روایی	۱۲۹
۲،۲،۵،۳. پایایی	۱۳۸
۶،۳. شیوه تجزیه و تحلیل	۱۳۹

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده‌ها و یافته‌های پژوهش

مقدمه	۱۴۵
۱-۴. ویژگی‌های فردی و سازمانی پاسخگویان (بررسی اطلاعات دموگرافیک و جمعیت‌شناختی آزمودنی‌ها)	۱۴۶
۲-۴. تعیین جایگاه چهار عامل (۱- سیاسی، ۲- اقتصادی، ۳- اجتماعی و فرهنگی، ۴- اداری (مدیریتی و سازمانی)) در بروز فساد اداری - مالی در سطح کلان جامعه	۱۴۹
۳-۴. شناسایی و آسیب‌شناسی مصادیق فساد اداری - مالی در سازمان‌های دولتی شهرهای اصفهان و زنجان	۱۵۰

- ۴-۴- شناسایی و آسیب شناسی عوامل مدیریتی و سازمانی موثر بر فساد اداری - مالی در سازمان های دولتی
شهرهای اصفهان و زنجان ۱۵۵
- ۴-۵- تدوین الگوی عوامل مدیریتی و سازمانی موثر و بازدارنده از فساد اداری - مالی در سازمان های دولتی
شهرهای اصفهان و زنجان ۱۶۲
- ۴-۱-۱- الگوی رابطه ضعف عوامل ساختاری با بروز فساد اداری - مالی در سازمان های دولتی شهرهای
اصفهان و زنجان ۱۶۷
- ۴-۱-۲- الگوی رابطه ضعف فرهنگ سازمانی با بروز فساد اداری - مالی در سازمان های دولتی شهرهای
اصفهان و زنجان ۱۶۸
- ۴-۱-۳- الگوی رابطه ضعف ارتباطات با بروز فساد اداری - مالی در سازمان های دولتی شهرهای اصفهان و
زنجان ۱۶۸
- ۴-۱-۴- الگوی رابطه ضعف عوامل روانی با بروز فساد اداری - مالی در سازمان های دولتی شهرهای اصفهان و
زنجان ۱۶۹
- ۴-۱-۵- الگوی رابطه ضعف نظام پرداخت با بروز فساد اداری - مالی در سازمان های دولتی شهرهای اصفهان
و زنجان ۱۷۰
- ۴-۱-۶- الگوی رابطه ضعف سیستم نظارت و کنترل با بروز فساد اداری - مالی در سازمان های دولتی
شهرهای اصفهان و زنجان ۱۷۱
- ۴-۱-۷- الگوی رابطه ضعف در وظایف مربوط به مدیران با بروز فساد اداری - مالی در سازمان های دولتی
شهرهای اصفهان و زنجان ۱۷۳
- ۴-۲-۱- الگوی رابطه بهبود عوامل ساختاری با پیشگیری از بروز فساد اداری - مالی در سازمان های دولتی
شهرهای اصفهان و زنجان ۱۷۶
- ۴-۲-۲- الگوی رابطه بهبود فرهنگ سازمانی با پیشگیری از بروز فساد اداری - مالی در سازمان های دولتی
شهرهای اصفهان و زنجان ۱۷۸
- ۴-۲-۳- الگوی رابطه بهبود ارتباطات با پیشگیری از بروز فساد اداری - مالی در سازمان های دولتی شهرهای
اصفهان و زنجان ۱۷۹
- ۴-۲-۴- الگوی رابطه بهبود عوامل روانی با پیشگیری از بروز فساد اداری - مالی در سازمان های دولتی
شهرهای اصفهان و زنجان ۱۸۰

- ۴-۲-۵- الگوی رابطه بهبود نظام پرداخت با پیشگیری از بروز فساد اداری - مالی در سازمان‌های دولتی
شهرهای اصفهان و زنجان ۱۸۰
- ۴-۲-۶- الگوی رابطه بهبود سیستم نظارت و کنترل با پیشگیری از بروز فساد اداری - مالی در سازمان‌های
دولتی شهرهای اصفهان و زنجان ۱۸۱
- ۴-۲-۷- الگوی رابطه بهبود در وظایف مربوط به مدیران با پیشگیری از بروز فساد اداری - مالی در
سازمان‌های دولتی شهرهای اصفهان و زنجان ۱۸۳
- ۴-۶- ارائه راهکارهای موثر برای مدیران، جهت پیشگیری یا مقابله با بروز پدیده فساد اداری - مالی در
سازمان‌های دولتی شهرهای اصفهان و زنجان ۱۸۶
- ۴-۷- یافته‌های جانبی پژوهش ۲۲۴

فصل پنجم: نتیجه‌گیری و پیشنهادها

- مقدمه ۲۳۳
- ۵-۱- جمع‌بندی یافته‌های توصیفی و استنباطی ۲۳۴
- ۵-۱-۱- ویژگی‌های فردی و سازمانی پاسخگویان (بررسی اطلاعات دموگرافیک و جمعیت‌شناختی
آزمودنی‌ها) ۲۳۴
- ۵-۱-۲- تعیین جایگاه ۴ عامل سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، اداری در بروز فساد اداری - مالی در
سطح کلان جامعه ۲۳۵
- ۵-۱-۳- شناسایی و آسیب‌شناسی مصادیق فساد اداری - مالی در سازمان‌های دولتی شهرهای اصفهان و
زنجان ۲۳۶
- ۵-۱-۴- شناسایی و آسیب‌شناسی عوامل مدیریتی و سازمانی موثر بر فساد اداری - مالی در سازمان‌های
دولتی شهرهای اصفهان و زنجان ۲۴۰
- ۵-۱-۴-۱- شناسایی و تعیین میزان تاثیرگذاری عوامل مدیریتی و سازمانی در بروز فساد اداری -
مالی در سازمان‌های دولتی شهرهای اصفهان و زنجان ۲۴۰
- ۵-۱-۴-۲- آزمون فرضیه‌های مرتبط با عوامل مدیریتی و سازمانی موثر در بروز فساد اداری - مالی
در سازمان‌های دولتی شهرهای اصفهان و زنجان ۲۴۹

- ۵-۱-۳-۴- شناسایی و تعیین میزان بازدارندگی عوامل مدیریتی و سازمانی از بروز فساد اداری -
 مالی در سازمان‌های دولتی شهرهای اصفهان و زنجان ۲۴۹
- ۵-۱-۵- ارائه الگوی عوامل مدیریتی و سازمانی موثر و بازدارنده از فساد اداری - مالی در سازمان‌های دولتی
 شهرهای اصفهان و زنجان ۲۵۰
- ۵-۲- پیشنهادی حاصل از نتایج پژوهش در خصوص راهکارهای پیشگیری یا مقابله با فساد ۲۵۱
- ۵-۳- پیشنهادها برای پژوهش‌های آتی ۲۶۰
- ۵-۴- محدودیت‌های پژوهش ۲۶۱
- پیوست‌ها ۲۶۳
- منابع و مآخذ ۲۸۰

فهرست شکل‌ها

عنوان	صفحه
شکل ۱-۱: متدلوژی و مراحل دستیابی به مدل کلی شناخت و آسیب‌شناسی سازمان‌های دولتی از حیث فساد اداری - مالی	۲۳
شکل ۲-۲: مدل عمل فاسد (رابل و کولمن، ۲۰۰۸)	۵۳
شکل ۳-۲: علل و عوامل اصلی در بروز فساد اداری - مالی	۶۷
شکل ۴-۲: کانون‌ها و عوامل فساد اداری - مالی	۷۲
شکل ۵-۲: مدل مبتنی بر نقش فرهنگ سازمانی در پیشگیری از بروز فساد اداری - مالی (محمودی، ۱۳۸۴، ص ۴۲)	۹۵
شکل ۶-۲: الگوی پیشنهادی مقابله با فساد اداری - مالی (قلی‌پور و نیک‌رفتار، ۱۳۸۶، ص ۵۱)	۹۶
شکل ۷-۲: مدل مبتنی بر مبارزه با فساد اداری - مالی در سطح سازمان‌های ملی و بین‌المللی (نیلانکاویل، ۲۰۰۳، ص ۱۹)	۹۷
شکل ۸-۲: الگوی راهبردی مبارزه با فساد اداری - مالی (فرخ‌سرشت، ۱۳۸۳، ص ۸۳)	۹۸
شکل ۹-۲: راهبرد جامع پیشگیری از فساد اداری - مالی در ایران و اقدامات مترتب بر آن (دانایی‌فرد، ۱۳۸۵، ص ۴۲)	۹۹
شکل ۱۰-۲: راهبردهای ارائه شده در جهت مبارزه با فساد اداری - مالی توسط بانک جهانی	۱۰۰
شکل ۱۱-۲: الگوی مبارزه با کج‌روی‌های اداری (جفره، ۱۳۷۶، ص ۱۵۸)	۱۰۲
شکل ۱۲-۲: مدل نظری بهبود عملکرد دستگاه اداری (لبّاف و دلوی، ۱۳۸۴، ص ۶۴)	۱۰۴
شکل ۱۳-۲: الگوی مبارزه با فساد اداری - مالی (دادگر، ۱۳۸۲، ص ۱۱۴)	۱۰۶
شکل ۱۴-۲: مدل مبتنی بر عوامل تعیین‌کننده و تاثیرگذار بر رفتار اخلاقی در سازمان (سلطانی، ۱۳۷۸، ص ۳۴)	۱۰۸
شکل ۱۵-۲: عوامل موثر در ایجاد فساد اداری - مالی و روش‌های به‌کار گرفته شده برای مقابله با فساد (فرخ‌سرشت، ۱۳۸۳، ص ۷۵)	۱۰۹
شکل ۱۶-۲: الگوی تحلیل مسیر اداراکات مدیران در مورد عوامل موثر بر فساد اداری - مالی (توما، ۲۰۰۸، ص ۱۲۴)	۱۱۰
شکل ۱۷-۲: الگوی نظام‌های پیچیده در تشریح علل فساد اداری - مالی (یاسر، ۲۰۰۵، ص ۳۷)	۱۱۱
شکل ۱۸-۲: الگوی مفهومی و محقق‌ساخته پژوهش جهت بررسی عوامل موثر بر فساد اداری - مالی در سازمان‌های دولتی	۱۱۴

- شکل ۳-۱: فرآیند اجرای این پژوهش ۱۱۷
- شکل ۴-۱: الگوی عوامل مدیریتی و سازمانی موثر در بروز فساد اداری - مالی در سازمان‌های دولتی شهرهای اصفهان و زنجان ۱۶۵
- شکل ۴-۲: الگوی رابطه ضعف عوامل ساختاری با بروز فساد اداری - مالی در سازمان‌های دولتی شهرهای اصفهان و زنجان ۱۶۷
- شکل ۴-۳: الگوی رابطه ضعف فرهنگ سازمانی با بروز فساد اداری - مالی در سازمان‌های دولتی شهرهای اصفهان و زنجان ۱۶۸
- شکل ۴-۴: الگوی رابطه ضعف ارتباطات با بروز فساد اداری - مالی در سازمان‌های دولتی شهرهای اصفهان و زنجان ۱۶۹
- شکل ۴-۵: الگوی رابطه ضعف عوامل روانی با بروز فساد اداری - مالی در سازمان‌های دولتی شهرهای اصفهان و زنجان ۱۷۰
- شکل ۴-۶: الگوی رابطه ضعف نظام پرداخت با بروز فساد اداری - مالی در سازمان‌های دولتی شهرهای اصفهان و زنجان ۱۷۱
- شکل ۴-۷: الگوی رابطه ضعف سیستم نظارت و کنترل با بروز فساد اداری - مالی در سازمان‌های دولتی شهرهای اصفهان و زنجان ۱۷۲
- شکل ۴-۸: الگوی رابطه ضعف در وظایف مربوط به مدیران با بروز فساد اداری - مالی در سازمان‌های دولتی شهرهای اصفهان و زنجان ۱۷۴
- شکل ۴-۹: الگوی عوامل مدیریتی و سازمانی بازدارنده از فساد اداری - مالی در سازمان‌های دولتی شهرهای اصفهان و زنجان ۱۷۵
- شکل ۴-۱۰: الگوی رابطه بهبود عوامل ساختاری با پیشگیری از بروز فساد اداری - مالی در سازمان‌های دولتی شهرهای اصفهان و زنجان ۱۷۷
- شکل ۴-۱۱: الگوی رابطه بهبود فرهنگ سازمانی با پیشگیری از بروز فساد اداری - مالی در سازمان‌های دولتی شهرهای اصفهان و زنجان ۱۷۸
- شکل ۴-۱۲: الگوی رابطه بهبود ارتباطات با پیشگیری از بروز فساد اداری - مالی در سازمان‌های دولتی شهرهای اصفهان و زنجان ۱۷۹
- شکل ۴-۱۳: الگوی رابطه بهبود عوامل روانی با پیشگیری از بروز فساد اداری - مالی در سازمان‌های دولتی شهرهای اصفهان و زنجان ۱۸۰

شکل ۴-۱۴: الگوی رابطه بهبود نظام پرداخت با پیشگیری از بروز فساد اداری - مالی در سازمان‌های دولتی شهرهای اصفهان و زنجان.....	۱۸۱
شکل ۴-۱۵: الگوی رابطه بهبود سیستم نظارت و کنترل با پیشگیری از بروز فساد اداری - مالی در سازمان‌های دولتی شهرهای اصفهان و زنجان.....	۱۸۲
شکل ۴-۱۶: الگوی رابطه بهبود در وظایف مربوط به مدیران با پیشگیری از بروز فساد اداری - مالی در سازمان‌های دولتی شهرهای اصفهان و زنجان.....	۱۸۴

فهرست جدول‌ها

عنوان	صفحه
جدول ۱-۱ : خلاصه آزمون‌های انجام شده برای سنجش روایی و پایایی پرسشنامه.....	۱۸
جدول ۱-۲ : تعاریف فساد اداری - مالی از دیدگاه محققین و سازمان‌های بین‌المللی.....	۲۹
جدول ۲-۲ : عوامل موثر در بروز فساد اداری - مالی (گراف، ۲۰۰۳، ص ۶۸).....	۶۸
جدول ۳-۲ : عوامل موثر بر فساد اداری - مالی (اندویگ و همکاران، ۲۰۰۰، ص ۱۰۸).....	۷۰
جدول ۴-۲ : مرور نتایج پژوهش‌های انجام شده در خصوص تاثیر برنامه‌ریزی بر فساد اداری - مالی.....	۷۴
جدول ۵-۲ : مرور نتایج پژوهش‌های انجام شده در خصوص تاثیر سازماندهی بر فساد اداری - مالی.....	۷۵
جدول ۶-۲ : مرور نتایج پژوهش‌های انجام شده در خصوص تاثیر بسیج منابع و امکانات بر فساد اداری - مالی.....	۷۶
جدول ۷-۲ : مرور نتایج پژوهش‌های انجام شده در خصوص تاثیر رهبری و هدایت بر فساد اداری - مالی.....	۷۷
جدول ۸-۲ : مرور نتایج پژوهش‌های انجام شده در خصوص تاثیر نظارت و کنترل بر فساد اداری - مالی.....	۷۸
جدول ۹-۲ : مرور نتایج پژوهش‌های انجام شده در خصوص تاثیر تشکیلات اداری بر فساد اداری - مالی.....	۷۹
جدول ۱۰-۲: مرور نتایج پژوهش‌های انجام شده در خصوص تاثیر قوانین، سیستم‌ها و روش‌ها بر فساد اداری - مالی.....	۸۱
جدول ۱۱-۲ : مرور نتایج پژوهش‌های انجام شده در خصوص تاثیر فرهنگ سازمانی بر فساد اداری - مالی.....	۸۳
جدول ۱۲-۲ : مرور نتایج پژوهش‌های انجام شده در خصوص تاثیر ارتباطات غیررسمی بر فساد اداری - مالی.....	۸۵
جدول ۱۳-۲ : مرور نتایج پژوهش‌های انجام شده در خصوص تاثیر اطلاع‌رسانی و پاسخگویی بر فساد.....	۸۶
جدول ۱۴-۲ : مرور نتایج پژوهش‌های انجام شده در خصوص تاثیر عوامل روانی بر فساد اداری - مالی.....	۸۷
جدول ۱۵-۲ : مرور نتایج پژوهش‌های انجام شده در خصوص تاثیر نظام پرداخت بر فساد اداری - مالی.....	۸۸
جدول ۱۶-۲ : مرور نتایج پژوهش‌های انجام شده در خصوص تاثیر بستر کنترل و نظارت بر فساد اداری - مالی.....	۸۹
جدول ۱۷-۲ : مرور نتایج پژوهش‌های انجام شده در خصوص تاثیر تشکیلات نظارت و کنترل بر فساد اداری - مالی.....	۹۱
جدول ۱-۳ : وضعیت پرسشنامه‌های جمع‌آوری شده و تایید شده به تفکیک سازمان و استان مورد بررسی.....	۱۲۱

جدول ۲-۳: بخش اول از پرسشنامه پژوهش در خصوص شناسایی مصادیق فساد اداری - مالی و بررسی میزان شیوع آن‌ها	۱۲۳
جدول ۳-۳: متغیرها و شماره سوالات جهت شناسایی مصادیق فساد اداری - مالی و بررسی میزان شیوع آن‌ها	۱۲۴
جدول ۴-۳: بخش دوم از پرسشنامه پژوهش در خصوص بررسی میزان تاثیرگذار بودن عوامل مدیریتی و سازمانی در بروز فساد اداری - مالی	۱۲۴
جدول ۵-۳: متغیرها و شماره سوالات بررسی میزان تاثیرگذار بودن عوامل مدیریتی و سازمانی در بروز فساد اداری - مالی	۱۲۶
جدول ۶-۳: بخش سوم از پرسشنامه پژوهش در خصوص بررسی میزان بازدارنده بودن عوامل مدیریتی و سازمانی از بروز فساد اداری - مالی	۱۲۷
جدول ۷-۳: میزان تاثیر ۴ عامل کلان زیر در بروز فساد اداری - مالی چقدر است؟	۱۲۸
جدول ۸-۳: متغیرها و شماره سوالات جهت بررسی اطلاعات دموگرافیک و جمعیت‌شناختی آزمودنی‌ها	۱۲۹
جدول ۹-۳: نتایج آزمون کیزر مایر و بارتلت جهت سنجش اعتبار آزمون تحلیل عاملی در شناسایی مصادیق فساد اداری - مالی	۱۳۰
جدول ۱۰-۳: نتایج آزمون تحلیل عاملی در شناسایی مصادیق فساد اداری - مالی	۱۳۱
جدول ۱۱-۳: نتایج آزمون کیزر مایر و بارتلت جهت سنجش اعتبار آزمون تحلیل عاملی در شناسایی عوامل مدیریتی و سازمانی موثر در بروز فساد اداری - مالی	۱۳۲
جدول ۱۲-۳: نتایج تحلیل عاملی در شناسایی عوامل مدیریتی و سازمانی موثر در بروز فساد اداری - مالی	۱۳۳
جدول ۱۳-۳: نتایج آزمون کیزر مایر و بارتلت جهت سنجش اعتبار آزمون تحلیل عاملی در شناسایی عوامل مدیریتی و سازمانی بازدارنده از فساد اداری - مالی	۱۳۵
جدول ۱۴-۳: نتایج تحلیل عاملی در شناسایی عوامل مدیریتی و سازمانی بازدارنده از فساد اداری - مالی	۱۳۶
جدول ۱۵-۳: نتایج حاصل از آزمون Runs جهت سنجش تصادفی بودن توزیع داده‌ها	۱۳۹
جدول ۱۶-۳: نتایج حاصل از آزمون اسمیرنوف و کولموگروف جهت سنجش نرمال بودن توزیع داده‌ها	۱۴۰
جدول ۱۷-۳: شاخص‌های اصلی و زیرمجموعه برازش در مدل معادلات ساختاری	۱۴۴
جدول ۱-۴: ویژگی‌های فردی و سازمانی پاسخگویان به تفکیک استان‌های مورد بررسی	۱۴۸

جدول ۲-۴: میزان تاثیر عوامل کلان در بروز فساد اداری - مالی در سازمان‌های دولتی.....	۱۴۹
جدول ۳-۴: نظر مدیران و کارشناسان در خصوص میزان شیوع مصادیق فساد اداری - مالی در سازمان‌های دولتی شهرهای اصفهان و زنجان.....	۱۵۲
جدول ۴-۴: رتبه‌بندی مصادیق فساد اداری - مالی در سازمان‌های دولتی شهرهای اصفهان و زنجان از حیث میزان شیوع.....	۱۵۴
جدول ۵-۴: میزان تاثیر عوامل مدیریتی و سازمانی در بروز فساد اداری - مالی در سازمان‌های دولتی شهرهای اصفهان و زنجان.....	۱۵۶
جدول ۶-۴: رتبه‌بندی میزان تاثیر عوامل مدیریتی و سازمانی در بروز فساد اداری - مالی در سازمان‌های دولتی شهرهای اصفهان و زنجان.....	۱۵۷
جدول ۷-۴: نتایج آزمون همبستگی پیرسون در بررسی شدت و نوع رابطه بین ضعف عوامل مربوط به وظایف مدیریتی با فساد اداری - مالی در سازمان‌های دولتی شهرهای اصفهان و زنجان.....	۱۵۹
جدول ۸-۴: نتایج آزمون همبستگی پیرسون در بررسی شدت و نوع رابطه بین ضعف عوامل سازمانی با فساد اداری - مالی در سازمان‌های دولتی شهرهای اصفهان و زنجان.....	۱۶۰
جدول ۹-۴: میزان بازدارندگی بهبود عوامل مدیریتی و سازمانی از بروز فساد اداری - مالی در سازمان‌های دولتی شهرهای اصفهان و زنجان.....	۱۶۱
جدول ۱۰-۴: رتبه‌بندی میزان بازدارندگی بهبود عوامل مدیریتی و سازمانی از بروز فساد اداری - مالی در سازمان‌های دولتی شهرهای اصفهان و زنجان.....	۱۶۲
جدول ۱۱-۴: عوامل و گویه‌های دارای بیشترین همبستگی با متغیر وابسته فساد اداری - مالی در الگوهای طراحی شده.....	۱۸۵
جدول ۱۲-۴: حالات چهار گانه و تفاسیر کلی آن‌ها جهت ارائه راهکارهای منتج از تجزیه و تحلیل داده‌ها و یافته‌های پژوهش.....	۱۸۹
جدول ۱۳-۴: ارتباط توام بین عوامل موثر بر فساد اداری - مالی و عوامل بازدارنده از آن.....	۲۰۳
جدول ۱۴-۴: ارتباط توام بین عوامل اصلی موثر بر فساد اداری - مالی و عوامل اصلی بازدارنده از آن.....	۲۰۴
جدول ۱۵-۴: ارتباط توام بین عوامل موثر بر فساد اداری - مالی و عوامل بازدارنده از آن.....	۲۰۸
جدول ۱۶-۴: ارتباط توام بین عوامل اصلی موثر بر فساد اداری - مالی و عوامل اصلی بازدارنده از آن.....	۲۰۹
جدول ۱۷-۴: ارتباط توام بین عوامل موثر بر فساد اداری - مالی و عوامل بازدارنده از آن.....	۲۱۴
جدول ۱۸-۴: ارتباط توام بین عوامل اصلی موثر بر فساد اداری - مالی و عوامل اصلی بازدارنده از آن.....	۲۱۵